

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 86. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 16-го квітня 1941. No. 86. Jersey City, N. J., Wednesday, April 16, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВТЕЧА ВЯЗНІВ З ТЮРМИ СІНГ СІНГ

ОСНІНГ (Нью Йорк). — Три в'язні, які відсиджували довічне ув'язнення в грізній ньюйоркській тюрмі Сінг Сінг при помочі одержаних від стоїх спільників ззовні револьверів пробували вирватися з тюрми. При тім згинув один тюремний сторож, один поліцей, один втікаючий тюремник і один посторонній в'язень. Два в'язні таки втекли, але при помочі поліцейських псів їх опісля знайдено і назад запроторено в тюрму. Поліція опісля перевела докладне слідство, — як в'язні дістали зброю в руки, а також де взяли мотузку, по яких спускались по мурах. Виявилось, що їх спільники поза тюрмою прислали їм зброю в мішку, привезені під молочарським возом, що щодня привозить до тюрми молоко. В'язні про це зовсім не знав. Знову мотузку вкрали в магазині тюрми. Поліція арештувала декількох з позатюрмних спільників і вони вже признались до вини. Начальник тюрми, Луїс Лос, заявив, що це лиш така слава про тюрму Сінг Сінг, що хто туди попав, вже не вирветься. Фактично, це найслабше хоронена тюрма в цілих Злучених Державах Америки.

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД ЗНОВ ПРОТЕСТУЄ.

ВАШІНГТОН. — Італійський амбасадор князь Колонна, вніс на руки департаменту стейту вже третій протест, відносно конфіскації італійських кораблів. В тім протесті говориться, що навіть коли брати внутрішні американські закони, то така конфіскація не є оправдана, бо італійські морські не нищили своїх кораблів аж так, щоб їх не можна було витягнути з портів, а понищили лиш троха, що вони мали право робити, бо це були їхні кораблі.

АМЕРИКА ПІДДЕРЖУЄ ДАНІС ЙОГО ПОСЛА.

ВАШІНГТОН. — Секретар стейту Кордел Гол написав листа до данського посла Кавфмана, в якому говорить, що хоч данський уряд запротестував проти його недавньої згоди на мілітарну опіку Америки над Гренландією, а навіть відкликав його з його становища, то проте американський уряд далі уважає його за повноправного представника Данії, а то тому, що теперішній данський уряд є під натиском нацистів і мусить робити те, що нації скажуть. Зате посол Кавфман є на волі і робить те, що наказують дійсні інтереси Данії.

ТЕПЛОТА НЕМОВ СЕРЕД ЛІТА.

НЬЮ ЙОРК. — Ціла полота здовж атлантийського побережжя, широка вглиб краю аж до Шікаго, нагло зазнала такої високої температури, як серед літа. Люди миттю покидали плащі, а жінки футра. Проте з горяча приють. Температура в Нью Йорку досягнула 84 ступнів Фаренгейта, а в Філадельфії навіть 90 ступнів, побиваючи в той спосіб всі знані рекорди, припадаючи на середину квітня. Минулого року середина квітня також була рекордова, але з другого боку. Тоді температура досягнула низини 28 ступнів. Від теперішнього тепла на очах зеленіє трава і тріскає з дерев листя.

ДОБРОДІЙНИЙ ФОНД НЬЮ ЙОРКУ.

НЬЮ ЙОРК. — В готелі Астор, в Нью Йорку, започатковано збірку на ріжні добродійні цілі міста Нью Йорку. Збірка має досягнути п'ятих мільйонів доларів. Головою цього руху є бувший головний поштмайстер, Джеймс Фарлі. Він виголосив до 1,200 своїх співробітників палку промову, в якій говорив, що щоб зібрати ту суму не можна задоволитись писанням і телефонуванням, але треба ходити до багачів і усно витягати від них гроші.

СКАРЖИТЬ ЧАРЛІ ЧАПЛІНА.

НЬЮ ЙОРК. — Чарлі Чаплін не має щастя з своїми фільмами. Все хтось трапиться, що скаржить його за несправне привласнення ідеї. Коли скаржили його за фільм „Кид“, а тепер письменник Берковичі скаржить за фільм „Диктатор“. Берковичі говорять, що це він написав історію до фільму „Диктатор“ і дав її до прочитання Чаплінові. Той опісля віддав йому штуку і сказав, що вона не надається з огляду на політичні причини. Проте за якийсь час фільм вийшла в дуже подібній змісті, як це він написав, говорить Берковичі.

ДЖЕЙМС РУЗВЕЛТ ОДРУЖИВСЯ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Найстарший син президента Рузвелта, Джеймс Рузвелт, одружився з панною Ромелею Тересою Шнайдер. Це вже його друга жінка. З першою, з якою мав двоє дітей, він взяв розвід. А коли був хорий і лежав у шпиталі запізнався з панною Шнайдер, що була там шпитальною піклуною. Родина Шнайдерів вбога і родичам своїм теперішньої жінки він купив дім. Вінчання вони брали в суді.

СТРАЙК У СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ В ПОРУ ВІДВЕРНЕНО

„Ді Юнайтед Стейтс Стіл Ко.“ підписала з юнією сталевих робітників нову умову на основі якої всім робітникам підвищено паявно на 10 центів на годину. В той спосіб відвернено в час страйку в тій індустрії, яка відіграє найголовнішу роль в біжучій кампанії національного зброєння. Згадана фабрика zatrudнює 250,000 людей і має на грубі мільйони державних замовлень. Вона пішла на уступки робітникам, коли ходило про підвишку плат. Зате юнія мусіла піти з свого боку на уступку і зрезигнувала з домагання, щоб фабрика була „замкнена“ для посторонніх робітників і щоб у ній працювали виключно ті робітники, що належать до юнії. Беручи під увагу це, що неспадко до подібного замирення з робітниками прийшла друга величезна фабрика сталі, „Бетлегем Стіл Ко.“, можна припускати, що на сталевім фронті досягнуто між власниками і робітниками сталій спокій.

ГОЛ НЕ ПРИПИСУЄ ВЕЛИКОЇ ВАГИ СОВЕТСЬКО-ЯПОНСЬКОМУ ПАКТОВИ

На пресовій конференції секретар стейту Кордел Гол, заявив журналістам, що не треба надавати советсько-японському мировому договору надто великого значіння. Фактично той договір нічого нового в міжнародне політичне положення не вносить, а лише формально закріплює той стан, який вже перед тим існував. Супроти цього загранична політика далі остає незмінна. Переговори між підсекретарем Союзом Велесом і советським амбасадором Уманським будуть час до часу далі вестись.

Проте в вашингтонських політичних колах говорять, що цей договір таки добре діткнув Америку і вона належно відповість за те Советам. Першусього потерплять Совети на довозі ріжних продуктів з Америки, які правдоподібно будуть дуже обмежені, або й зовсім стримані.

Китайський амбасадор у Вашингтоні д-р Гю Ші, виходячи з конференції з секретарем фінансів Моргентавом, заявив без обиняків, що цей договір є дуже прикрою несподіванкою для його краю, не звертаючи уваги на це, що в договорі не сказано виразно, що Совети перестануть дальшу поміч Китаєви.

ЛІМЕН ЗА ПРОТИСТРАЙКОВИЙ ЗАКОН

Губернатор ньюйорського стейту Лімен, висказався похвально про ухваленний недавно в стейтській легіслатурі законопроект, на основі якого не тільки булоб транспортним робітникам на ньюйорських підземних і надземних залізницях, а також на автобусах, переривати виробу потягової сили, а також залишати поїзди і автобуси посередній дороги. Проти цього гостро виступала юнія транспортних робітників, яка готується в липні ц. р. до страйку. Цей закон дуже їй перешкодив би.

БРИТІЙЦІ ЗАВДАЛИ НІМЕЦЬКИМ ВИБРАНЦЯМ ТЯЖКІ ВТРАТИ, АЛЕ ДЕЩО ВІДСТУПИЛИ ВЗАД

Бритійське воєнне звітлення подає з грецького бойового фронту, що британські частини стрінулися у бойовій лінії з нацистською військовою елітою, себто з тими войками, що в мирних часах творять почесну сторожу Гітлера. Далі подається, що британці перемогли ту дивізію вибранців, як теж нанесли багато шкоди німецьким механізованим частинам. Проте треба було їм таки цофнутись на нові становища, бо німці дуже сильно натиснули на східні крилі, біля Олімпу. Отже так є, кажеться в звітленню Юнайтед Прес, що перша зустріч британців з німцями, скінчилась для німців цілковитою поразкою, бо переможено найкращу нацистську частину, яка є „чисто арійська“ і складається з самих вибранців. Німецьке звітлення подає, що британці ратуються з Греції втечею, та що вже многи покинули Грецію, а інші ждуть в пристанях на чергу. Та з Лондону подають, що це неправда, та що Британія не то, що не забирає війська з Греції, але ще надсилає свіжі сили.

В ЮГОСЛАВІЇ СЕРБИ ДЕРЖАТЬСЯ ДОБРЕ

Югославські армії, занявши в горах певніші становища, продовжують боротьбу з німцями, спиняючи їх дальші наступи. Урядові чинники прямо сміються з берлінських воєнних комунікатів, в яких кажеться, що югославська армія вже так якби не існувала, коли та армія саме тепер переходить в офензиву. Кажуть далі, що югославські частини посуваються вперед теж і в Альбанії зайняли пристань Дураццо, що є одною з головних пристаней на Балкані. Теж ведуться завзяті бої біля самого Білгороду, як і в Банаті.

В АФРИЦІ БРИТІЙЦІ СКУПЧУЮТЬ СВОЇ СИЛИ НАД НІЛЕМ

На африканським фронті бої далі продовжуються біля Тобруку. Але як подає Юнайтед Прес з Лондону, британці не думають витрачувати багато сили на вдержання цієї пристані. Навіть дозволять німецько-бритійським частинам діяти аж до Сіді Барані, куди були дійшли італійці попередньої офензиви. Бритійський план тепер такий, щоб зібрати головні сили над Нілем і там бути готовими до більшого удару, коли німці захотіли займати єгипетську територію.

АТЕНИ, СТОЛИЦЯ ГРЕЦІЇ. — Багато в історичні пам'ятки місто останніми днями живе під острахом повітряних рейдів.

НОВА УМОВА СОВЕТІВ З НІМЕЧЧИНОЮ

ВІШІ. — В урядових колах панує таке переконання, що нейтралістський договір між Японією і СССР закінчено під натиском Німеччини, яка хотіла доконче відтягнути Совети від британсько-американських комбінацій на випадок війни Японії з Англією і Злученими Державами. Далі кажуть дипломати, що давній договір між Советами і Німеччиною доповнено тепер новими умовами. Совети тепер зобов'язались доставляти Німеччині ще більше пшениці і сирівів з огляду на нову німецьку офензиву на Балкані. Зокрема вони зобов'язались доставити Німеччині 1,200,000 тон нафти пароходами через Чорне море до румунських і болгарських пристаней.

СТАЛІН ГОТОВ ДІСТАТИ ВІД ГІТЛЕРА НОВИЙ „ДАРУНОК“

ЖЕНЕВА. — До Швейцарії доходять відомості, з яких виходить, що є якась правда в тому, що в Москві піднялись розмови на тему Карпатської України. З тим зв'язана советська урядова притяжка Мадярщині, що їй теж можна нагадати „національну меншину“. Кажуть, що Сталін мав тепер зажадати від Німеччини за те, що їй уступає та іде їй у всьому на руку, прилучення до Советів Карпатської України. Кажуть далі, що отсе домагання мав Сталін передати німецькому амбасадорові, графові Шуленбургів, щоб його доручив Гітлерові.

КАЖУТЬ, ЩО НАЦИСТИ ПІДУТЬ НА СУЕЗ ЧЕРЕЗ УКРАЇНУ.

ВІШІ. — Столиця французького уряду в неокупованій німцями Франції стала тепер осередком найріжнорідніших політичних і воєнних комбінацій. Сталося це на протязі останніх днів. У зв'язку з тим, як подає Юнайтед Прес, поширюється думка, що німці не захочуть атакувати Туреччину, щоб дістатись до Суецького каналу. Зате заберуть Україну, а потім з України, подальшуться на Кавказ, а звідтам підуть на Палестину і Суєз. Саме для тої цілі працюють нацистські висланники в Іраку і Сирії, намагаючись здобути ті території для німецького впливу.

ЕГИПЕТ ДУМАЄ ПРО ОБОРОНУ.

КАІРО. — Єгипет знайшовся знову у скрутному положенні, бо на його території появилася німецько-італійська частини. Сам Єгипет не має великої воєнної сили. Він держиться з Великою Британією, але формально не бере активної участі у війні.

БІДА НАВЧИЛА РОЗУМУ.

РИМ. — Тому який тиждень не було видно веселого італійського обличчя на вулицях. Такі були італійці прибиті наслідком постійних невдач на фронтах. А тепер все шаліє з радістю, що щастя обернулось в сторону Італії. Доходить до того, що сам Вірджініо Гайда дораджує уміркованість і заповідає, що в Югославії ще не все піде гладко, та що у війні завжди треба бути готовим на те, що можуть прийти невдачі. Тому не треба над міру сумувати, коли але іде, ні надто радіти, коли добре.

МАЛА СУБМАРИНА ЗАВДАЄ ВЕЛИКІ ШКОДИ.

СТОКГОЛЬМ. — Норвежці пильно слідкують за малим торпедовим судном, що має всього 597 тон поємності і є по британським боці, а дуже часто підпливає до норвежських пристаней і завдає німцям великої шкоди. Виявляється, що залога того кораблика складається з самих норвежських рибаків, що походять з Лофотських островів і знають знамениті кожний куттик у пристанях. Тому можуть так часто нападати і завжди вивіткати. Субмарина перебуває правдоподібно в морській базі в Ісландії.

СВІТОВА СИТУАЦІЯ ЗМІНЕНА.

ТОКІО. — Міжнародна політика, в очах японців, відколи Японія заключила договір про ненапад і дружбу з Советами, цілком змінена. Так тепер пишеться в японській пресі й так виносять ту справу японські політики, згідно з тим, що доносить Отто Толішос, кореспондент часопису „Нью Йорк Таймс“. Для японців цей договір є „перемогою дипломатії держав „осі“ над дипломатією Злучених Держав і Великої Британії“. Передовий японський часопис пише, що тим договором Совети стали ніби членом держав „осі“, та ще визнали Японію провідною в Великій Східній Азії. Далі покликується преса на те, що це є незвичайний випадок, що сам Сталін відправляв японського міністра Мацуоку на залізничний двір, чого ще ніколи перше не було в ніякому іншому випадку. Зокрема японські часописи підкреслюють, що отсим договором ввелимівувано те, щоб Японія була змушена боротись на два фронти: зо Злученими Державами і СССР. Згаданий кореспондент ще додає, що цей договір означає кінець Ченг Кай-шекови.

НА ВСІ БОКИ ЗАПЕВНЯЮТЬ.

ВІШІ. — Советський амбасадор А. Богомолов запевняв китайського амбасадора Велінгтона Ку, що договір СССР з Японією не змінює советського відношення до Китаю, та що Совети доставлять те, до чого зобов'язались.

ВИПРАВДУЮТЬ СОВЕТИ.

ЛОНДОН. — Російські кола, подає Асошіейтед Прес, кажуть, що договір Советів з Японією не є зверненням проти нікого; Вони твердять, що Совети готові заключити подібний договір з кожною державою, також і з Великою Британією. Совети, кажуть москалі, можуть теж, як захочуть, далі допомагати Китаєви, що воює з Японією.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрому оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016
4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯПОНСЬКО-МОСКОВСЬКИЙ ПАКТ

Московська диктатура зробила нову угоду з Японією, котру американська преса привітала такими назвами, як сенсаційна, епохальна, а котру одна частина преси навіть порівняла з ноторичною угодою між Сталіним і Гітлером.

Ця угода виглядає на зверх як проста угода про невтручання. Цією угодою кожна з тих двох держав зобов'язується шанувати границі й сфери інтересів другої, при чому Японія признає Росії впливи в Монголії, а Росія Японії впливи в Манчжурії. Це останнє відразу вказує на далекі наслідки невинного нібито пакту, бо цим уступом союзу Росія немовби явно відпекується від помочі Китаєві, котру вона постійно давала й котрою вона ще не так давно перед американським урядом явно чванилася. Умова є отже немовби покіненням китайців на власні сили.

Для Японії ця угода означає заглаєння Росії, себто унеможливлення принаймні на найближчу будучність війни з Росією. Цим самим Японія дістала багато вільнішу руку в Китаю та можливість вільного нападу в полуднево-західному напрямі, проти багатих голандських, французьких, англійських і американських інтересів. Цим кінцем невинна нібито угода про невтручання звертається гостро проти англійсько-американського союзу. Є вона з російського боку відповіддю на американські заходи приєднати на свій бік союзу Росію. Угодою в Москві Росія показала, що вона є проти Англії й Америки.

З цього одначе ще не виходить, що Росія є з Німеччиною. Принаймні тепер ще не можна робити висновку, що Росія тепер стоїть ближче держав осі, як вона стояла до російсько-японського пакту. Між мотивами, що штовхнули Росію на таку угоду, певно найголовнішими є страх німецького наїзду на Росію. Російсько-японська угода означає, що, подібно як Японія, приготуючися до розправи з Америкою й Англією, старається ліквідувати другий „фронт“, себто російський, так само Росія, приготуючися на можливий напад з боку Німеччини, ліквідує другий „фронт“, японський.

Пригноблююче вражіння, яке пакт викликав в Америці, треба почасти зарахувати на конто несподіванки. Через те, що американський уряд від якогось часу старався на всі способи приєднати на свій бік союзу Росію, серед американського громадянства повстали про-советські настрої, серед яких американці думали, що, якби там не було, союзу Росія певно воліє демократичну Америку ніж тоталітарну вісь. Московсько-японський пакт причинився певно до отверзіння американського громадянства в тій точці. Англійський уряд думав, як це видно з слів Чорчила, що Росія зо страху перед Німеччиною, схилиється до Англії й Америки. Своім пактом з Японією Сталін показав, що він усе це не воліє демократичних держав.

З морального боку угода, на скільки справа йде за Росію, є висловом цинічного політичного опортунізму. Але такою видно Росія є, і чим скорше світ це пізнає, тим менше буде мати розчарувань у майбутньому.

ЗАНЕПАД БОЛЬШЕВИЗМУ І
УКРАЇНСЬКИЙ РУХ В СССР

(Надіслане з Женев, Швейцарія).

Українській нації все загрожує в межах СССР з московського боку дві небезпеки, інтелектуальний вплив большевизму і фізичне винищення, перед усім шляхом надмірного визиску і висилання українського населення з його прадідівської землі. Перша з цих небезпек значно зменшилась, але тим більше на жаль зростає друга.

Большевизм як сучасна форма, а разом з тим і купність господарських і суспільно-політичних засобів, московського імперіалізму стояв завжди в більшій чи меншій мірі в протиставленні до його еста, до самих основ, чи краще сказати зародків московського націоналізму в темній народній масі і її хижакській верхівці. Ціла запозичена „соціалістична ідеологія“ жовтневої „революції“ з цілою її програмою і кліщами пасує до російської минушини і дійсності як горбатий до стіни. Зрештою петровські „реформи“ пасували до Московщини ще менше ніж „соціалізм“ до миколаївської Росії, а коли Петро І спромігся зашеними карикатуру європейської культури московській верхівці, то чому Ленін, Троцький і їх валановитий учень Сталін не спромігся би навалити большевизму на горб, яким була московська верхівка на царській Росії? З тої простої причини, що ця Росія тоді вже не існувала, та тому, що большевизм призначено в першу чергу зовсім не для москвинів, а для чужих націй „СССР“.

„Аліи саветскій народ“.

Ціла дотеперішня історія СССР була нізкою намагання кремлівських можновладців перемогти колективізацію, індустріалізацію, конституцію найбільш демократичною в світі, та іншими большевицькими засобами визволення руху поневоленних націй, перетопити їх в „аліи саветскій народ“ і змосковити в його нутрі. Українці, що перебували поза мурами союзу, в якому народів мали багато разів нагоду з непокоєм запитати себе, що зробилося з українським громадянством, а передусім з українською молоддю, що не бачила ніколи культурного світа, в отруйній атмосфері большевицької пропаганди і демагогії. Мусимо признати безсторонньо, без зайвого оптимізму, що московські можновладці завдали очевидної українській на-

ції, а перед усім її молоді, величезні інтелектуальні шкоди, безмірні втрати, може більш, ніж господарські. Що, пощастить врятувати з сучасного покоління для української нації і держави, ніхто не може знати, але певно, що з того, що Україна втратила в Москві, втрачає в Москві. Нема сумніву, що московські можновладці спроміглись здеморалізувати якусь частину українського населення, а спеціально молоді, але вони не спроміглись зробити з цих українців большевиків, переконаних слуг московського імперіалізму. Про це свідчать безсумнівний занепад цілого большевицького ладу, порушення самих большевицьких основ московського імперіалізму.

Комедія з парламентаризмом.

Поспінний, майже панічний відворот московського уряду до національних засад царської Росії не підлягає сумніву. Це не тимчасовий „ухил“, Кремля, нетактичний хід для внутрішнього чи зовнішнього ужитку большевизму. Вже прийняття „найдемократичнішої в світі конституції“ було фактично зрадою засаді всеволодності партії. Рада Союзу і Рада Національностей є властиво нічим іншим як двома милицями, на які має опиратися кульгавий большевизм. Ганебна карикатура європейського парламентаризму, Найвища Рада, зробилася потрібною для большевицької олігархії в такій же мірі, в якій була потрібна Державна Дума для царської олігархії. Але коли деспотизм почуває потребу ховати свої злочини за параваном „народного“ представництва, то це значить, що він занепадає.

Комедія московського „парламентаризму“ не могла нікого обдурити, ані в самій СССР, ані поза його межами. Партія не мала змоги відступити справді Раді навіть найменшої частини своєї диктаторської терористичної влади, потрібної перед усім, щоб панувати над поневоленими націями, а в самій московській „громадянській“ не існували ніколи суспільні елементи парламентаризму. Навпаки, партія намагалася навіть використати „вибори“ для скріплення своїх впливів в масах. Гуртками „для вивчення сталінської конституції“ мало бути охоплені ціле, а передусім чужонаціональне, населення Союзу. Безглуздість цього плану, а

головно його небезпечність для господарської організації держави виявилася дуже швидко. Отже заряджено „однособіе вивчення конституції“ короткої історії комуністичної партії, себто більш менш дано людям спокій.

Поворот до метод царату.

Наближення а відтак і вибух війни прискорили у великій мірі відворот партії до національних засад царської Росії. Партію демагогії і цілий „комунізм“ взагалі відсунуто та звернено головну увагу на господарську і кожну іншу мобілізацію держави. Було проголошено засаду — „лучити користь для працівника з користю для держави“, отже викинуто фактично на смітник всі попередні так „високі“ большевицькі засади про „інтернаціональну єдність працівників цілого світу, всі бундучні ключі про готовість віддати життя за „соціалістичну батьківщину“, про необхідність бути всім „такими, як був Ленін“ і т. і. Пояснювалося справді стиха, щоб не гнівити німців, що служачи „єдиній соціалістичній державі“, такі служать працівникам цілого світу, але на цей дурноватий софізм ніхто розуміється ніякої уваги не звертає. Жадання „лучити користь для працівника з користю для держави“, коли протягом двох десяти років перед тим працівніе населення визискувалося стало і систематично все в більшій мірі на користь московської верхівки, є остільки безглуздом, що його ніхто розуміється поважно брати не може. В дійсності партія та інші „знатні люди“ дбають лише про себе та про те, щоб вдержати цей стан під спільним прапором московського імперіалізму. Але показується, що користь навіть цих людей з користю „держави“ погубити зовсім не легко. Справоздання союзу преси та „дебати“ протягом останньої партійної конференції і сесії Найвищої Ради виявляють, що в часі „світових подій“, які можуть загрожувати самому існуванню СССР, серед партійної, урядової та господарської верхівки шириться нестримно і безмежно звичайнісеньке злодійство на „некористь“ і працівників „держави“, що примушує певно повертатися від задрості в трунах найвидатніших злодіїв царської доби.

Злодійство й хабарництво.

Стан цей є для московської визниці тим більш безнадійний, що менші злодії окрадають більших, які сотворили для цього всі моральні і господарські передумови, зробивши палондровання чужонаціональних земель Московською головною основою існування СССР. Всі „законо-

датні“ заходи московських можновладців спрямовані на те, щоб злодійства ударемнитися, не дають сподіваних результатів з тої простої причини, що їм бракує навіть ту єдності влади, яку недавно ще репрезентувала партія. Відповідальність директорів советських підприємств основано, наприклад на „однособіе“ їх влади, разом з тим вони мусять давати в тій чи іншій формі „хабарі“ промисловим секретарям обкомів і горкомів, що кермують партійними організаціями робітників і службовців в їх підприємствах. Директори відповідають формально лише перед дотичними наркоманами, але за діяльністю цих „народних“ комісарів стежить партія, а зовсім не Президія Найвищої Ради.

Хабарництво льокальної партійної „аристократії“ по фабриках та інших підприємствах прибрало такі розміри, що Кремль званився на справді „революційний закон“, що порушує найвищу привілей партійних низів, а саме заборонити уживати комуністів протягом їх робочого чи службового часу для „потреб громадських організацій“. Щоб зрозуміти значіння цього розпучливого кроку московських можновладців, треба знати, що підприємства не лише давали при кожній нагоді комуністам відпустки для пропаганди, спортивних уряджень, „мистецької самодіяльності“, себто дрантивих аматорських вистав, і т. і., а й видавали їм поза звичайною зарібною платнею ще так звані „премії“, отже грубі хабарі. Заборонено також скликати робітників на віча в часі праці. З огляду на те, що робітники, вирвавшись з фабрик чи копальні, без гострого примусу на збори не з'являються, а комуністи без спеціальної заплати ніякої пропаганди не провадять, рівно-

значні ці зарядження майже з цілковитим припиненням комуністичної акції в СССР.

Занепад большевизму.

Большевизм офіровано таким чином господарським потребам „держави“ всупереч попередній засаді, що партійна пропаганда є найкращим засобом збільшувати запал робітництва до праці. Отже те мізерне збільшення промислового виробництва СССР, яке після урядової статистики-виносить ніби 11%, а справді може існує лише на папері, оскільки шляхом не лише розпучливої мобілізації нових величезних матеріальних засобів та нових мас робітництва — на самій лише Україні понад пів-мільона протягом самого 1940 р. — а й коштом скорочення до найменших розмірів самої політичної комуністичної акції в межах СССР.

Моральний і політичний занепад большевизму в часі війни є безумовно поразкою московських можновладців як і національно-політичного перемоги України на чолі всіх інших поневоленних націй СССР. Але нема сумніву, що московські можновладці намагаються вирівняти свою політичну поразку найбільш безоглядним наступом на українське населення на господарським полі. Скріплення моральної сили українського визвольного руху дає лише почати заперуку остаточної перемоги України в боротьбі проти Московщини. Але в межах СССР відбувається хоч і гольова, але всеж лише частина цієї боротьби. Це мусять пам'ятати добре всі ті українці, що перебувають поза межами союзу, в якому народів. Тому треба стежити уважно за тим, що відбувається на Україні, та пристосовувати свою чинність до потреб визвольної боротьби України.

В. Волицький.

ШВАЙЦАРСЬКІ ВРАЖІННЯ ЗО СОВЕТІВ

„Газет де Лозан“, подає в своїх числах з 11. і 12. березня вражіння одного швайцарця, який вернувся недавно до дому, перебувши майже рік під московською окупацією. Він означає місто, де він перебував лише буквою Б. Як видно з опису, це з Білорусі. Він попереджає, що не може всього оповісти з огляду на тих, що там залишилися. Зазначає, що озброєння червоної армії, яка переводила окуповані, було нове і незле, але одяги були вже кепські, шиті зле, очевидно в великій поспісі. У деяких були мундари під загортами без ковнірів, а деякі навіть без рукавів.

Військо поводитись досить карно, але поміж відділами та за ними посунались банди цивільних, головню жінок і дітей з візками і торбами, які казали, що їм всеодно куди тікати з союзу „раю“. Разом з армією з'явилися агенти Наркомвнудела, колишнього ГПУ, з червоними опасками на руках, і розпочали негайно ув'язнення і заслання на основі списків, які їм постачили місцеві шпиги. В першу чергу ув'язнено представників старої влади, відтак заможнішого населення і інтелігенції. Купців означено „спекулянтами“ і позбавлено їх кожної можності праці. Ув'язнено й одного лісничого, що недавно оженився, жінка його разом з сотками інших мусіла вивантажувати вагони, а її шістьнадцятилітня сестра вистояла цілими днями перед „Народнім кооперативом“, щоб купити трохи бараболі. Потім зникли і воли обидві.

По кількох тижнях прийшов від них якийсь шляхом лист з повідомленням, що вони працюють в копальнях міді за Уралом. Кожне суспільне життя замірено в невинному тяжкій атмосфері доносів, підслухування і страху. Що ночі відбуваються труси і ув'язнення, чути крики, плач, а ранком стоїть часом цілий дім порожнім. Більшість засилася за Урал, а навіть і в сибірську тайгу (праліс). Колхозам населення спротивилось так рішучо, що впровадження їх тимчасом відложено. Релігійних переслідувань тим часом нема. Щадиться назгал також і учителів. Навчання відбувається в московській, білоруській і жидівській мовах. Вчать старішню конституцію та змальовують Європу і Америку як пекло працівників. Заявляється, що як Європа викривається, то большевики зроблять в ній свій лад. І перед можливістю цього автор виразно остерігає європейське громадянство. Поляки під советською владою лише мріють про те, щоб відстатись.

(Дальше буде)

1) Зубчатки — відзнаки Української Галицької Армії на вилогах кабатів; гармаші носили зубчаткі червоної барви.

2) Мінит, англійське слово — віче, збір людей, здебільша — примітивний, а то й із означеною метою.

3) виборний — радний, уряд у сільській громаді.

4) Староста в Наддніпрянщині, те, що в Галичині — віт, на Буковині — двірник.

ВОЛОДИМИР ТАТОМИР

НА ПОДІЛЬСЬКИХ ЛАНАХ

Оповідання з часів визвольних змагань.

(1)

Гарячий літній день хилився до вечора, але спека ще добре докучала. Все томилося, мліло від нестерпної жары. Аж подув підвечірнього вітру охолоджував трохи людей і коней.

Глухо котилися гармати по м'якій дорозі. Це батарея 8 гарматного полку Української Галицької Армії поспішала на відпочинок у село Слобідку. Втомлене походами стрілецько-артилерійське виглядало села. Слобідка немов навмисне заховалася десь у глибокому ярі. Та всеж люди і коні чули недалекий відпочинок, обличчя й хлопців повеселіли, на устах ринула пісня.

Рідучи постійним наступом на схід, на Київ — вони гнали невинного ворога перед собою й тішилися перемогою, як тітяться малі діти — соляним дном. Не чути втомлених походів та боїв, хоч

уже від Львова значили шлях мережкою слави, а туго за рідною Галичиною вколосували пісню й молодим завзяттям юнаків.

У проміннях сонця, що заходило, блисли відзнаки, тризуби на мазениках, яскраво вирізнялись червоні зубчатки. Від сірих одностроїв, приблизливим полком відбіло сонце на синих дугах гармат. Віжджали в село.

— Подивіться, пане сотнику! Все село вишило нас втати! — весело гукнув молодий четар, ідучи враз із сотником Мартином на перед батареї.

Війську. Селяни в ті бурхливі часи звикли були до переходів різних армій і не довіряли їм. Не диво. Часто під приманчивими обіцянками волі, наділів землею, твердою силою влади, ховалася жадова грабунку й насили. Але до галицької пригляданні із цікавістю, подивляти в них лад та бабурість. Це були зовсім інші люди, ніж ті, що недавно були в них та добре далися їм у знаки.

Привітними поглядами й веселими вигуками витали старі дядьки нових своїх гостей. Їх ухопила за серце рідна пісня, молоді завзяті обличчя, стріли ряди.

Трохи далі від старих стояла громада дівчат: веселі обличчя, вигуки, дзвінкий сміх, від якого стрілецькі ряди рівняються й бундючно йдуть наперед.

Як його проїхати й навіть поглядом не зачепити таку красу?

Військо спинилося на майдані біля церкви. Уставили підряд гармати, стрільці збралася в ласу. Перед стрі-

лецько вийшов сотник, дякував стрільцям за справність підчас походів і боїв, селянам, що обступили майдан і війську, за щирі привітання, а всіх закликав усіма силами боронити рідну землю.

Слухали селяни цих слів та по своєму роздумували над ними. Їх дивувало, що у промові не було згадки про землю, про невинне панство, ні лайки, ні крикливих безсоромних слів, які так звикли мучити на большевицьких мітингах. Їх цікавила галицька говірка, припад до впокобиди серед випрямлених, поважних-мовчазних стрілецьких лав, одностайність воєнних одягів. Сотник гарними словами змальовував давні й недавні ясні картини нашої бувалиці, і кликав до діла, до праці.

Слухала тої промови і мало що-розуміла з неї Мусієва Ярина, не розуміла, бо немов у образ вдивилася в гарного чорнявого четаря, що на силу приборкував свогого бистрого коня. І четареві Мусієві Чмолі впала в очі сільська краса, і він задивився в неї, мимомовно штовхнувши свого ка-

рого острого. Скорчився від несподіваного удару коня і за біль помстився на буланому сотника, сотник подався в сілі й мусів перервати свою промову саме в найкращому місці. Грізно глипнув на четаря зід брів.

— Муха! — панє сотнику, — то й кінє неспокійний, — червоний, мов гарн, виправдувався четар, забувши, що це вже вечір, що мухи нема.

Сотник установив службу, розпустив лави, наказав: розійтися на нічліг, і сам, утомлений і недобрый за невдалий кінець своєї промови, поплився на попіство, куди його запрохали на квартиру. Задумана верталася Ярина. Сміялися старшини з Мусієва Ярина з вигадки про муху, розкодаючи й собі по хатах. А стрілецько тимчасом по клунях, під оборогами, в соломі витягало вже свої втомлені кості й укладалося до сну. І четар пробирався садами й загородами на свою квартиру під проводом сільського виборного, чий старости. Але йому з думки не сходив — ясний, глибокий погляд дівчини. Рад був її пошукати, та

ПАРИЗЬКІ МЕСТНИКИ

Підземельна організація жєбраків проти німецької окупації.

Німецька армія вмашєрувала до Парижа 14-го червня 1940. Від того часу вона стрічається з організованим опором паризьких жєбраків. Оці локриті лахами нещасні поставили собі за ціль піднести національну мораль французів та стрясти з отупіння парижан.

Це не перший раз в історії, що паризький підземельний світ відіграє почесну роль в історії французької нації. Сотки літ тому паризькі жєбраки мали свого поета в особі Франсуа Вільйона, що зорганізував жєбраків в товариство „Суд чудес“, який оспівав та прославив безсмертний французький поет Віктор Гюго у своїй творі „Паризька Божя Матір“ („Notre Dame de Paris“). Цей „суд“ видавав присуди на лихих паризьких урядовців, мстив кривди жєбраків та бідних, мав своїх суддів, а навіть свою лаву присяжних.

Тепер ці нещасні каліки, в лахах, ніколи неголені, зорганізували новий „трибунал“, який не тільки карає окупантів, але веде широко розвинену проти-цигульську організацію. Діяльність тих жєбраків приносить чимало клопоту німецькому амбасадорові в Парижі, Оттонові Абєцові, та самому шефові Гєштано, Гімєрові, який приїздив до Парижа кілька разів, щоб особисто вести слідство в справі систематичного вбивання німецьких старшин в Парижі. Префект паризької поліції Рєжє Лянжерон, викручувався як міг перед німцями, вкїнци його таки арештували. Та тим активність „товаришів в лахах“ не поменшилася. Вони держать тісні зв'язки з ген. де Голєм та англійською розвідкою, передають їм проти-німецький матеріал та допомагають їм нищити німецькі фабрики, одним словом, стараються нищити німців усіми можливими способами.

Визначний французький журналіст п. Жак Лєрміна, подає цікавий випадок, що виглядає скорше на якусь фантазію, як на дійсність. Однак, він твердить, що історія трапилася в серпні-вересні минулого року. Річ ясна, оповідаючи це в одному американському журналі, він не подає правдивих імен, а підставляє вигадані, щоб тим не наразувати французьких жєбраків, що даліше „діють“ в Парижі.

Втеча французького старшини.

Оповідає Лєрміна про одного французького старшини, Антоан Сальтію, (вигадане очевидно імя), що втік з німецького полону та скривався в Парижі. Він не мав нікого

знайомого, але знав лиш адресу свого товариша старшини, Макса Опеті, який згинув на фронті. Погибший товариш мешкав в одному з найкращих кварталів Парижа. І коли Сальтіє увійшов до помешкання свого товариша, він застав там групу німецьких офіцерів, що пили при столі. Незважаючи на своє безвихідне положення, Сальтіє рішився на небезпечний крок, сховив револьвер, який скинув разом з поясом німецький майор, та застрілив його. Не траплячи ніхилини часу, він почав скоро втікати по сходах на вулицю.

На вулиці Сальтіє не звільнив бігу, аж коли дороги йому не заступив візок жєбрака, що продавав якісь там товари. Видячи, що Сальтіє утікає перед німцями, жєбрак сказав йому, що коли він хоче втекти від „бошів“ (згїрділа назва, якою французи називають німців), то хай без говорення й запитів іде за ним. Сальтіє послухав і дав запровадити себе до якоїсь крївки над Сєною. Там таємничий жєбрак казав пересидіти аж до вечєра, коли по нього прийде „спілий чоловік“. І дійсно, вечєром, він прийшов, взяв Сальтіє та запровадив його до одного кафе, в якому було повно німецьких старшин. Невідомий спілець казав питати за кельєром „Юстином“, який має ним заопікуватися. По відшуканні цього „Юстина“, Сальтіє дістався до задньої кімнати кафе, в якій оголосив та передав в інше убрання. Звідтам вночі перевели його жєбраки до тайної крївки над Сєною.

Там Сальтіє віднайшов правдивий „суд чудес“, про які писав колись Віктор Гюго. Ціле підземелья було завадене местниками Парижа, каліками, слїпцями, дідами в страшних лахах. Коли Сальтіє увійшов до підземелья „трибунал“ местників якраз видав присуд смерті на німецького поручника Ганса Гєдрїхта, члена третьої округи Центральної Командантури.

Жєбраки — французькі паріоти.

Коли Сальтіє представлено до головного жєбрака, якого всі називали „шефом“, цей останній дуже радісно привітав французького старшини. Він то дав ширші відомості про організацію жєбраків-местників.

Він говорив: „Я сам походжу з доброї родини. Я був поетом, однак цілий ряд рїжних життєвих невдач, фїнансове банкруцтво, нещасна любовна подія і пр., — штовхнули мене на такий шлях. Я живу незалежно, не маю даху над головою, не маю рівнож жадної відповідальности. Прийшла війна. Волоцюга чи жєбрак, всі ми почувли національ-

ний обов'язок — стати в обороні Франції, бо ми всі перш усього французи. Ми могли легко уникнути війни, бо ми не мали ні адрес, ні навіть легальних імен. Та більшість здібних носити зброю, пішла в ряди армії. Багато з нас пішло охотниками до дуже небезпечних місій, як пєтинання колючих дротів перед ворожими лініями й пр.

„По перемир'ю, жєбраки не чекали, щоб їх „демобілізували“. Багато і них втекло до Англії, а інші знову вернули до темних закумарків Парижа. Тут ми постановили згармонізувати нашу акцію. Я вас запєляю, пане, що перші збори нашої організації були дуже зворушливі. Багато з тих, що були штучними каліками певне військово, вернули справжніми каліками, без ніг, без очей.

„Ми постановили ділати спритно й скоро, щоб нищити наїзника на всіх фронтах. Довірно ділюся з вами, що паризька публіка, то що більше, навіть паризька поліція, дали чимало доказів, що й вони з нами“.

Антоан Сальтіє став членом „товаришів в лахах“. По скорій операції, з якої виїшов до вечєра, коли по нього прийде „спілий чоловік“. І дійсно, вечєром, він прийшов, взяв Сальтіє та запровадив його до одного кафе, в якому було повно німецьких старшин. Невідомий спілець казав питати за кельєром „Юстином“, який має ним заопікуватися. По відшуканні цього „Юстина“, Сальтіє дістався до задньої кімнати кафе, в якій оголосив та передав в інше убрання. Звідтам вночі перевели його жєбраки до тайної крївки над Сєною.

Одного дня, його іменовано членом „трибуналу волющє“. Йому поручено виконати присуд смерті на жєбраків Гансові Гєндрїхтові, якого відтак знайшли втопленого в Сєквані. Дуже часто паризька поліція знаходила повислєних німецьких старшин в Буа де Бєльє (великий ліс під Парижем).

Отто Абєц, на припоручєння Гімєра, почав острі дохождєння проти терору. Не могучи знайти достаточнє доказів, він казав арештувати префекта паризької поліції, Рєжє Лянжерона. Та тим він не здержав жєбраків — местників від дальших проти-німецьких виступів. Вони змінили методу боротьби, попереносили на другі місця свої „головні квартири“, в яких планували скритовбивчі пляни для знищення наїзника їхньої землі.

Коли прийде кїнець тепєрішньої війни, Антоан Сальтіє, як один з членів жєбрацького трибуналу местників, напише напевно більше про діла тих обдертих та обездоленних паріотів паризького підземелья.

Понад 1,000,000 людей в Швейцарії займаються лєщєтарством.

На Філіппінських Островах живе 15,000 прокажєних.

Конвенційні Проекти

[12]

Братство св. Юрія, від. 160 У. Н. Союзу, в Джємєйка, Н. Я., проєкує:

- 1) Члєни, що перейшли зо старого роду обезпєчення на новий, домагаються від головної конвенції полєкші і більшої дївїдєнди.
- 2) Щоб У. Н. Союз видавав калєндарі даром для всіх члєнів.
- 3) Щоб орган У. Н. Союзу виходив кожного дня без рїжниць свят, і щоб у ньому було менше помилок.
- 4) Щоб Конвенція взяла справу Сиротиниї серіозно і створила свій власний притулок, а на вдержання

його, щоб створила окремих фонд, на який члєни платилиб додатково до вкладок за обезпєчення.

5) Щоб відділові секретарі були ліпше винагороджені за їх труд.

6) Щоб змінити статут так, щоб жінки могли обезпєчуватись на 1,000 до 50 літ, а не до 45 літ.

7) Коли уряд добирає помічнє сили, то треба йому знити платню.

ЗА УРЯД:

Я. Притика,
Т. Бїлоус,
Матвій Костишин.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛІДЕЛЬФІЯ, ПА.

Концерт в честь Івана Франка.

На заклик Злучєних Організацій міста Філядєлфії, відбулись в четвєр, дня 3. квітня збори філядєлфійських організацій у справі концерту-акадємії в честь Івана Франка.

На зборах були заступлєні усі головні допомогіві організації та горожанські клуби.

Усі привієні представники ввійшли в склад ширшого комітєту, а організації, які не мали своїх заступників мають право вислати до комітєту по двоє своїх представників.

До ділового комітєту обрали: д-ра В. Галана як прєдсїдєтника; С. Чорномаза як секретаря та М. Рїбака як касєра.

Концерт відбудється в гєлєтов. Горожан, 847 Н. Френк-

ВІД РЕДАКЦІЇ „СВОБОДИ“

На числєнні запити в справі збірєк на рекордування української пісні під дїрїгентурою проф. Ол. Кошиця, заявляємо, що всі ті гроші, які надсилає до нас на ту ціль, ми зараз відсилали до касєра Конгрєсового Комітєту, щоб виставив відповідні посвідки, бо це є гарантія, що той, що замовляє, дістане за \$10 десєть рекордів з 20 піснями, або гроші будуть йому звернені в цілєсті, якщо рекордування не відбудється і не буде рекордів. Також подаємо до вїдома, що й надалі будемо приймати замовлєння через „Свєбоду“ в такий самий спосіб, як це досї робили.

снє 1899 в Лїтовиськах, повіт Новий Самбір, Західна Україна. До чина оо. Василія вступив 1924 року, зложив останні монаші обїти 9. сєрпня 1931 р., а на свшєщенїка зїстав висвєщєний 23. сєрпня 1931 р. До Канади прїїхав з початком жовтня 1933 року.

ПРОПОНУЄ ЗАВЕДЕННЯ СВІТОВОЇ ПОЛІЦІЙНОЇ СЛУЖБИ

Дня 27. берєзня промовляв у Торонті перед Клубом Ем-

БУФАЛО, Н. Я.

ТОВАРИСТВО УКР. СОКІЛ, ВІД. 304. У. Н. СОЮЗУ

планшєтє

СОЮЗОВИЙ ПІКНІК

В ДЕНЬ 22. ЧЕРВНЯ 1941. РОКУ

і просить всі Союзові Товариства й Парохії стриматись на той день зі своїми Пікніками. Дооколичні відділи У. Н. Союзу і всіх Чєсних Українських Громадян просимо за участь у пікніку, що буде в величавім парку. Дорого-вказ до парку подамо перед пікніком. На тім пікніку теж буде Гість з Головного Уряду У. Н. Союзу.

Андрій Грубєк, прєдсїдєтник

Іван Грубєк, касєр

пайр В. Бол, адвокат міжнародних нафтових спїлок з Едмонтону. У своїм докладі зазначив, що тепєрішня війна ведється надармо, якщо по заклєченню мира не устанєтьє міжнародної поліційної сили для забезпєчення чєсности між державами. На гадку Бола, тільки по англійськи говорячі народи є спосїбні до ведєння такої поліційної служби. Бол винить паціфізм і цинїзм за прїїхід до влади Гїтлєра та за тепєрішній світовий конфлікт.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. — Місєчні збори Бр. Рєжє. Прєсв. Богородиц, від. 259, відбудється в суботу, 19. квітня, 7:30 вечєром, в таїй парєкілї, 4950 So. Paulina St. Прєсвєль всіх члєнів прїїбути на ті збори й прїїрїнати свої місячні вкїдки. В. Горїнець, прєдс.; І. Побуцький, секр.; В. Гула, кас.

ПАСЄЯК, Н. ДЖ. — З причини Великодїних Свят збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудється тїжєдєнь пізніше, т. є. 27. квітня, в год. 2. пополуднї, в лєкзалї У. Н. Союзу, Пасєяк. Прєсвєль зїїтєсь чїсєнню. Рївнож поплати вкїдаєтьє час до вислєння розмєту до гєлєвної канцєларії. Хто не заплатить, буде суспєндований. — Пєтро Гєлєпєшєк, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНІЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

СВЯТОЧНІ ЗАКУПИ ШИНКИ, КОВБАСИ Й ІНШИХ ВУДЖЕННІН

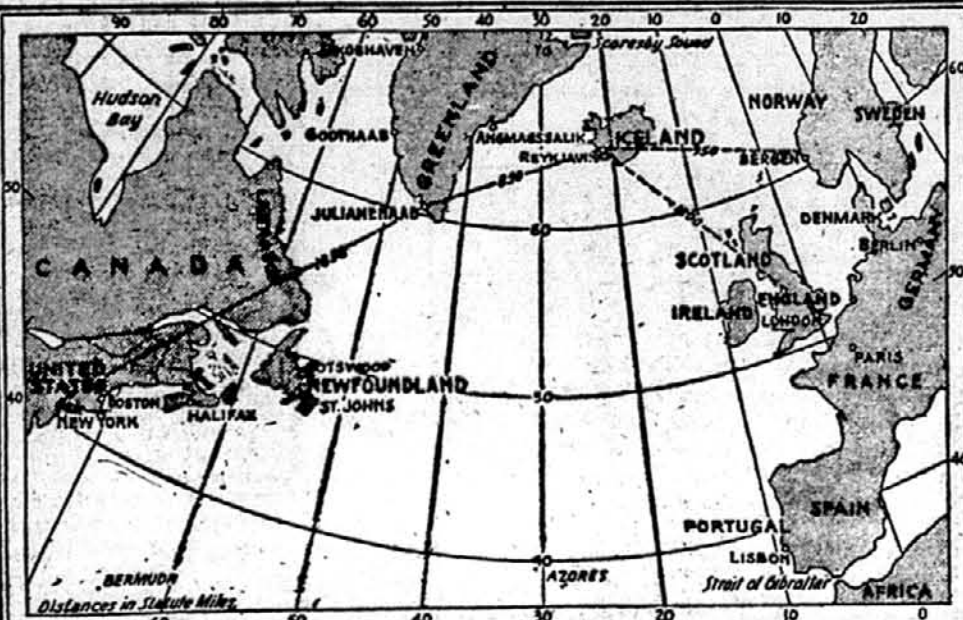
РОБІТЬ

в Знаній Фірмі

П. С ТАСЮКА

ПОПУЛЯРНІСТЬ ФІРМИ МІЖ СВОЇМИ й ЧУЖИМИ ПОВНЕ ВДОВОЛЕННЯ ЇЇ ПОКУПЦІВ, ЇЇ ПОСТІЙНИЙ ЗРІСТ ЧЕРЕЗ 20 ЛІТ У ТОМУ САМОМУ БЛОКУ ГОВОРЯТЬ САМІ ЗА СЕБЕ

124 First Avenue, New York City

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПЕРЕБИРАЮТЬ КЕРМУ. — Американський уряд перебрав о-ноді під свою опіку остров Грінландію, що лежить на північному сході від Америки. Америка перебрала остров для його значіння для оборони західної півкулі перед можливими нападами з Європи. До Грінландії з Нової Фундландії (коло Канади) є 700 миль, а з Нью Йорку 1,775 миль. Цілий остров має всього населєння 17,000 душ.

ЕНДОКРИННІ ЗАЛОЗИ

У нашій підсвідомості живе певність, що ніщо не є ділом випадку, що усім керують невідомі закони. Дешо з цих законів простежено вже досі і розкрито їх таємниці, але чимало є такого майже у всіх царинах наук, де природа ще з задрістю криє свої тайни перед зором і умом учених дослідників.

Розглядаючи будову тіла людини, бачимо, що воно складається з різнородних органів, сказатиб інструментів або знаряддя, яке має виконувати велике діло життєздатності організму. І тому без перебільшення можна сказати, що нема на світі такої мала, а такої складної хемічної фабрики, як тіло людини, звіряти або рослини.

Не є нашим завданням розводитися тут над організацією тіла у всіх його частинах. Помишляємо виступати на огляд деяких органів, які призначені до найбільше утаєних чинностей в нашому організмі, без яких нема життя взагалі. Ці органи називає наука „ендокринними залозами“. Коли наші залози нашого організму своїми проходами висилають свої витвори для ужитку організму, то „ендокринні залози“ називаємо залозами тіла тварин, які не мають ніякого проводу, призначеного до висилки готових речовин, а проте виділяють просто до крові питомі собі хемічні сполуки, без яких нема росту, переміни матерії, ані нашої життя взагалі.

Стяження за діяльністю цих двох творів в тілі тварин тривало дуже довго. Воно можна сказати — триває й до вини, й ще не закінчилося. Роль і значіння ендокринних

залоз вичислено таким робом, що оперативним усувано відповідні залози з тіла раз у віку молодечім, раз у віку дозрілим; а перемін пераз дуже різних, які доводили включно до смерті тих тварин, що їх піддали дослідів, дійшли ми до розуміння партості й значіння відповідних залоз.

Розріжнимо ось які залози:

Бурлакова залоза.

Бурлакова, щитувата залоза або щитівка (у медичній: Glandula Thyreoides), яку знаходимо у людей по обох боках гортанки.

Ділянка цієї залози найкраще пізнати у дітей, у яких ця залоза з різних причин виділяє ненормальні соки до крові. Тоді бачимо у дітей наслідки, звані кретинізмом. Такі діти — оскільки взагалі є життєздатними, остаються дуже малими, на все хлужоними, не видно у них зовсім слідів інтелекції, мають стало отвертий рот, з якого вистає великий грубий язик. Живуть чисто звірчою частиною життя. Одним словом але функціонування або брак функцій бурлакової залози у дітей спричинює здержання росту, неможливість розвитку нормальної половини сфери, частини або й повне загальмування розвитку інтелекції, тяжкі зміни в зубах і шкірі.

Дешо інакше виглядає цей образ, коли людина втрачає залозу у дорослім віку. Як довго наука не знала діяльності цієї залози, траплялося, що в дорослому віці через операцію усувано людині бурлакову залозу. Тоді при втраті цієї залози виступає на перший план щораз більший за-

непад передне нормальної інтелекції, далі виступає загальна налятість тварин і цілої шкіри, яка стає зовсім сухою, бо тратить здібність прити. Вкінці люди слабнуть і не є в силі виконувати ніякої праці. Серед загального виснаження сил гинуть.

Навколбурлакова залоза.

Другою з ряду залоз, яка у кількості кількох малих зернят лежить за бурлаковою залозою, є навколбурлакові залози. (Glandulae parathyreoideae).

Вже сама близькість положення обох залоз вказує на близькість співділяння з бурлаковою залозою. Хоч які малі є ці залози, а проте дуже важні, бо наслідки викликані вирізанням усіх частин залози, є такі тяжкі, що неминуно спроваджують смерть. Недостача виділині цієї залози веде до утрати апетиту, викликає велику спрагу, загальні нестримні корчі усієї мускулатури, а вкінці найвищу горячку й смерть. Коли у дітей діяльність навколбурлакових залоз за слаба, тоді діти нападають часто в „спазми“, себто корчі м'язів.

Вилочна залоза.

Наступну едокринну залозу знаходимо під грудиною дітей до літ 15. Ця залоза є ріжкомантита на вигляд. Звуть її глеза або вилочна залоза (Thymus). Про її ділянку можна сказати загально тільки, що вона доводить організм до половини зрілості, а потім гине зовсім так, що ледви можна віднайти місце її існування. На людях не можна було зробити дослідів щодо цієї залози, бо оперативний захід є за тяжкий і тому лише звірятам служили за дослідний матеріал. З дослідів відомо, що звіря, якому можливо скоро після народження витято вилочну залозу, росте дуже повільно, кости його дуже крихкі, а раз зломані не гояться зовсім. Пізніше наступають загальні корчі м'язів і смерть.

Надпиркова залоза.

Досить добре розсліджена діяльність дальшої ендокринної залози, яка виступає як орган подвійний симетрично понад лівою й правою пиркою, і зветься надпиркова залоза (Glandula suprarenalis).

Коли звірятам зовсім вирізати обі залози, то вони гинуть невідкладно серед проявів цілковитої втрати сил м'язів, серед загальної апатії й паралізу. Як дуже важне явище виступає тоді опадання правильного давлення крові, без якого серце не може виконувати своєї праці. Важну роль відіграє ця залоза у закрашенню шкіри.

Дуже цікава є роль цієї залози у господарстві цукру в крові тварин. Людина й всяляка тварина мусить мати до життя стисло означений відсоток цукру у крові. Щоб у правилинати і найточніше втримати цей відсоток на одній висоті, ділає в організмі цілий величезний апарат, в я-

СОВЕТСЬКА ПРЕСА РАДІЄ

МОСКВА. Советська преса переповнена радістю, що Японія і СССР стали добрим сусідами, та що обидві держави рішили „дозбутись усього, що ширить між ними ненависть“.

Число перових комірок у людській мозку обчислюють на близько 200,000,000.

Коло 520 м'язів вживається при поруштанню людського тіла.

кому виділини надпиркової залози відіграють роль найменшого трибу або колісця.

(Кінець буде).

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В Оборн, Нью Йорк, померла 11. квітня 1941. по довгій недугі АНАСТАЗІЯ ЯСЬКІВ.

Вступила до Тов. Зал. Сім 1 У Н. Союзу 25. січня 1926 року.

Покійна хорувала 2 роки і по тяжких операціях на пістрикі упокоїлась, влючи 52 роки, полинувши в великому смутку мужа Петра й 6 дітей: Івана, Катерину, Михайла, Льва, Юлію й Євстахія.

Похорон відбувся з дому жандоби, 10 Montrow St., Auburn, N. Y., дня 14. квітня, 1941.

Нехай прибрата земля буде їй пером!

Секретар.

ПОШУКУВАННЯ ПРАЦІ

Український ЧОЛОВІК 30 ЖІНКОЮ в молодечім віці без дитини, пошукує праці на фармі — дуже радо у своїх людей 86-7 N. B. c/o SVOBODA 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров. Анализи крові для подружжого свідчення. Гемороїди й желізки лікуються без операції.

225 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697

Офісові години: 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуговування. X & Флюорескоп. — Екзамінація \$2.00.

Нова щіточка до зубів буде тривати довше, якщо її намочити через ніч у склянці холодної води перед ужиттям.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320 ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛІЯ ПОХОРОН з цим приготуваною металеною труною, двома вітами, краваном, балсамуванням, винищенням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виником однією й належностей за церковну відправу й цвинтар. S. KANAI KAIN 433 State St., Perth Amboy, N. J.

МИРОН ЛИТВИН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ Обслуговування і весня Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., N. E. W. A. R. E. N. J. Phone: Essex 3-5347 Branch office (Phil): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК заряджує погребом по ціні так низькій як \$150 Обслуговування найкраще.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОКН, БРООКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BROOKLYN, N. Y. Tel.: Melrose 8-5577

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВИТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАСТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЗАСОПИС „СВОБОДА“

ПОЖИВА ДЛЯ ВІЩИ. У ньюйорському порті, на Стетей Айленді, вантажать корабель „Ліополд“, що має поїхати до Франції з поживою. Кожний пакунок має червоний хрест і напис по французьки: „Дар народу Злучених Держав“. Пожива призначена для людей у неволюванні Франції.

ТАРЗАН, ч. 279. Нарізка.

DESPERATELY HUNGRY, TOMMY SET OUT TO FIND THE FRUIT TREE THE MONKEY HAD SHOWN HIM. THE CUBS FOLLOWED.

Страшенно голодний Том почав знов оглядатись за тим деревом, на яким він за допомогою малих знайшов їдому овочі.

AS THEY CROSSED A CLEARING, THE LITTLE LIONS SUDDENLY HALTED AND SNIFFED THE AIR.

За ним невідступно слідували львинята: Як вони пройшли поляну, вони щось занюхали, а опісля зупинились.

THEN TOMMY DISCOVERED THE OBJECT OF THEIR INTEREST—A BIG HEAVY-MANED LION!

Том собі вдивлявся в той бік, куди дивились львинята. Скоро він побачив причину цього. За корчів виліз лев, великий гривастий лев.

PANIC-STRICKEN, THE BOY FLED. THE SWIFT CARNIVORE GAVE CHASE.

Переляканий на смерть Том почав від льва утікати. Та лев, штовхнений втечею Тома, почав за ним бігти.